

Nagy György

Angol–magyar nagy kollokációsztár

(Budapest: Tinta Kiadó, 2020. 392 pp. ISBN: 978-963-409-263-6)

Angol–magyar nagy szlengszótár

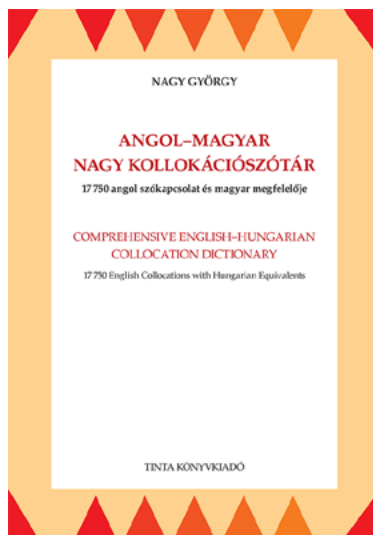
(Budapest: Tinta Kiadó, 2020. 480 pp. ISBN: 978-963-409-248-3)

Eszenyi Réka

E-mail: eszenyi.reka@btk.elte.hu

1. A kollokációsztár

A Tinta Kiadó két szépséges kötete fekszik előttem az íróasztalon, melyek hasznos és szórakoztató percek, órákat hoznak majd az angol nyelv iránt érdeklődő olvasóknak. Az egyik, a sárga-fehér színvilágú a Híd szótárak sorozatban megjelent Angol–magyar nagy kollokációsztár. Mint a fülszöveg írja, a mű hiánypótló a magyar szótárpiacon, mert míg angol egynyelvű kollokációsztárak polcnyi sorából válogathat az olvasó, Nagy György, az amerikai Troy város egyetemének professzora vállalkozott először arra, hogy az angol nyelvben tipikusan előforduló szavakat magyar megfelelőjükkel adja közre. Az Egyesült Államokban élő szerző több évtizede szerkeszt angol–magyar és magyar–angol szótárakat, publikált már szókapcsolatokat, szólásokat, közmondásokat, vagy elöljárószavas kifejezéseket tartalmazó kétnyelvű szótárakat. Csupa olyan terület, amelyen formulákat, több szóból álló kifejezéseket kaphat listába szedve az olvasó, és bővítheti ismereteit az angol nyelv és kultúra sajátos elemeiről. De ki is lehet a szótár olvasója, használója? Az angol nyelvvel csak felületes kapcsolatot ápoló műkedvelőtől a nyelvtanulókon és angoltanárokon át a fordítókig sokaknak szerez majd örömet a szótár. Lehet csak úgy, élvezetből olvasgatni az 17 750 kol-

lokációt, 1826 angol címszót, és ezen belül 950 idiomatikus kifejezést tartalmazó, majd 400 oldalas könyvet, mint én tettem, mielőtt leültem megírni az ismertetőt. „A szótár elsődleges célja az, hogy segítséget nyújtson az angol nyelv tanulóinak a természetesebben hangzó szókapcsolatok kiválasztásában. A kollokációk használatával választékosan, gördülékenyen szólalhatunk meg angolul, illetve fejezhetjük ki magunkat írásban”, olvashatjuk a fülszövegben. Nyelvtanárok számára jó alapul szolgálhat például kifejezések tanításához, különbségek tudatosítására a nyelvórán, gyakorló feladatok alapjaként, vagy egyszerűen referenciaműként, szótárként. Fordítók is használhatják kifejezések keresésére, nyelvi hipotézisek ellenőrzésére. Mivel a címszavak angol nyelven, alfabetikus sorrendben szerepelnek benne, magyar–angol nyelvírásban mindenképp szükséges egy fordítói hipotézis, arról, hogy melyik kifejezés szerepel a keresett kollokációban. Például, ha magyarul az *elmerül egy könyvben* kifejezést szeretném megkeresni, a BOOK címszóhoz kell lapoznom, és ott megnézni, a lehetséges melléknévi, igei és főnévi kollokációk listájából, milyen igével kollokál a könyv, és valóban, ott meg is találtam a *be immersed in a book* kifejezést.

A címszavak száma és gyakorisága alapján leginkább középhaladó nyelvtanulóknak ajánlanám a szótárt, ritkább kifejezések, terminusok nem fellelhetők benne. A szótár szerkezete jól áttekinthető, könnyű benne keresni.

2. A szlengszótár

A szerző másik 2020-as, kék-fehér borítójú, szintén a Híd szótárak sorozatban megjelent szótára azonban annál több különleges szót tartalmaz. Eszembe juttatta András T. László és Kövecses Zoltán 1989-ben napvilágot látott magyar–angol szlengszótárát, amely hosszú gyűjtés és várákozás után jelenhetett meg, és a lexicográfiában egy új korszak elejét jelentette a rendszerváltás idején. Angol szakos egyetemistaként izgatottan, nevetgélve olvastuk a szótárt, izgalmas volt, szórakoztató, mégis professzionálisan összeállított igazi szótár, nyomtatásban ilyet még nem láttunk. A szerzők 1989-ben előszavukban így írnak művükről:

Az, hogy szótárunk most mégis megjelenhet, annak köszönhető, hogy talán ma Magyarországon megszűnőben van a szótárkiadás monopolizáltsága, a szlengnek valamiféle nyelvi devianciaként való kezelése... (András és Kövecses 1989:7).

A kiadás óta több, mint 30 év telt el, és bátran kimondhatjuk, hogy több területen teret kapott a nyelvi deviancia a nyomtatott és hangzó médiában egyaránt. Azóta az angol nyelv szlengjét számos nyomtatott és online forrás igyekszik bemutatni, és magyarul is léteznek ilyen művek¹. Nagy György szótárának *Előszavában* ezt olvashatjuk:

¹ https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_szlengszótárak_listája

... Korunk kiadványai már levetkőzték ezeket az önként vállalt korlátozásokat, és nem riadnak vissza a trágár szavak használatától. [...] A gyakran túlzásokba bocsátkozó szlengkifejezések egy része a nemi étellel kapcsolatos, és főként a férfiak köréből származik, akik a világot a saját szemszögükből ítélik meg. (Nagy 2020: 5)

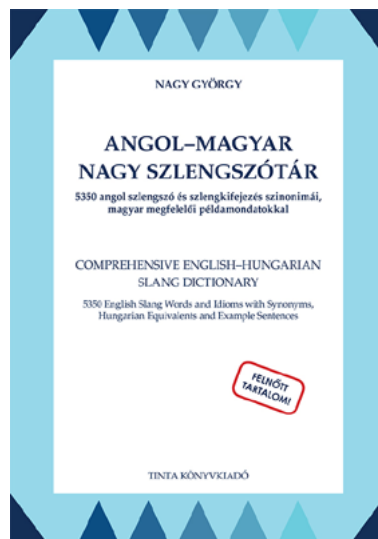
A borítón piros keretes felirat figyelmeztet bennünket, hogy a könyvben felnőtt tartalom található, így 16-18 év felett ajánlatos diákok kezébe adni, akiknek gyaníthatóan már sok kifejezés filmkből, az interneten olvasottakból és hallottakból ismerős lesz.

A szótár az angol szlengből 5350 szót és kifejezést, és 3600 példamondatot tartalmazó válogatott listájának magyarítására vállalkozik. Az előszó nem árulja el, mi alapján válogatták a címszavak listáját, vajon a gyakoriság, vagy egyéb szempont vezette a szerzőt?

A szócikkek tartalmaznak nyelvtani információt, pl. a BADASS szót megtaláljuk főnévként, amely szleng, és meglehetősen durva (sl, rough), jelentése többek közt *személtáda*, *gőrény*, vagy melléknévként, amely szintén szleng, durva, és jelentheti, hogy *fantasztikusan ért valamihez*. A következő címszó a BAD-HAIR DAY, amely stílusára nézve fesztelen társalgási kifejezés (inf), jelentése többek közt *bosszúságokkal teli nap*. A szavak használatát példamondatokban, és azok magyar fordításában ismerhetjük meg.

A szlengszótár hasznos lehet nyelvtanulók, nyelvtanárok, és fordítók számára is, különös tekintettel az audiovizuális fordítókra, az ő munkájuk során jellemzően előfordulnak szleng, informális, beszélt nyelvi fordulatok.

A könyv jól áttekinthető, szép szedésű, könnyű benne eligazodni. Digitális világunkban már viszonylag könnyedén lehetett volna mindkét szótár végére indexet készíteni az összes bennük található kifejezésről, angol–magyar, és magyar–angol irányban egyaránt, így minden egyes szó és kifejezés közvetlenül elérhetővé válna a felhasználó számára. Sőt, tovább megyek, de jó lenne mindkét kiadványt digitális szótár formájában is látni a jövőben. Hiánypótló művek Nagy György professzor munkái, és kívánom, hogy megtalálják helyüket sok műkedvelő, nyelvtanuló, tanár, és nyelvi közvetítéssel foglalkozó szakember könyvespolcán, és a jövőben talán számítógépükön is, a kedvencek közt.

Irodalom

András T. L., Kövecses Z., 1989. *Magyar–angol szlengszótár. (Hungarian–English Thesaurus of Slang)*. Budapest: Maecenas Kiadó.